

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
VLADA**

**STRATEGIJA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE
VLADE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
2017 - 2019**

Zenica, novembar 2017.godine

Predgovor

Tim Vlade Zeničko-dobojskog kantona za borbu protiv korupcije se opredijelio na izradu sveobuhvatne Strategije za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona 2017-2019, kako bi se na nivou administrativnog područja Zeničko-dobojskog kantona po prvi put izradila i stupila na snagu sveobuhvatna antikorupcijska politika. Ovim se želi na jasan i precizan način ukazati na osnovne strateške ciljeve i strateške programe Vlade Zeničko-dobojskog kantona u prevenciji i suzbijanju korupcijskih pojava. Vlada Zeničko-dobojskog kantona se snažno opredijelila za prevenciju i suzbijanje svih oblika korupcijskih pojava, a posebno korupcijskih pojava koje mogu nastati unutar svih institucija Zeničko-dobojskog kantona, tj. kod svih kantonalnih organa uprave, kantonalnih upravnih organizacija, pravnih lica u kojima Vlada ili kantonalni organi uprave/upravne organizacije, imaju nadležnost po osnovu zakonskih ili vlasničkih prava. Pored Strategije sastavni dio antikorupcijske politike čini Akcioni plan za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona 2017-2019, koji operacionalizira strateške ciljeve i strateške programe na aktivnosti sa precizno određenim vremenskim rokovima za provođenje, institucijama nadležnim za provođenje, pokazateljima Implementacije i potrebnim resursima. Prilikom izrade strateške politike Vlade Zeničko-dobojskog kantona, Tim Vlade Zeničko-dobojskog kantona za borbu protiv korupcije je konsultirao Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine, međunarodne organizacije u Bosni i Hercegovini, nevladin sektor i sve nadležne institucije u Zeničko-dobojskom kantonu. Veći dio sugestija i kritika je prihvaćen i implementiran u strateške dokumente.

Na kraju se posebno zahvaljujemo Antikorupcijskoj mreži organizacija civilnog društva u Bosni i Hercegovini ACCOUNT uz čiju direktnu stručnu pomoć je izrađena Strategija za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona 2017-2019.

Sadržaj

Uvod.....	3
Opći okvir i stvarni i mjesni obuhvat Strategije za borbu protiv korupcije Vlade Ze-do kantona 2017-2019	4
Opći cilj Strategije za borbu protiv korupcije Vlade Ze-do kantona 2017-2019	5
Specifični ciljevi.....	6
Načela	6
Analiza situacije	7
Snage	7
Slabosti.....	7
Prilike	8
Prijetnje	8
Strateški ciljevi i programi za njihovo provođenje.....	8
Uspostavljanje efikasnog i efektivnog sistemskog i sektorskog antikorupcijskog preventivnog sistema unutar ZDK.....	9
Prevenција korupcije za sve institucije.....	9
Interni antikorupcijski dokumenti i transparentnost u procesu donošenja propisa	10
Zapošljavanje, etika i integritet u javnim institucijama	10
Proaktivna transparentnost i uspostavljanje sistema za otkrivanje korupcijskog ponašanja od strane uposlenika u javnim institucijama.....	11
Antikorupcijske obuke i mehanizmi za zaštitu prijavitelja korupcije i internog prijavljivanja korupcijskog.ponašanja	12
Disciplinski postupci protiv zaposlenika	12
Javne nabavke.....	13
Subvencije i naknade	14
Zdravstveni sektor.....	14
Obrazovanje	15
Javne finansije.....	16
Kontinuirano jačati kapacitete pravosudnih institucija i organa za provođenje zakona u otkrivanju i procesuiranju korupcijskih krivičnih djela	17
Otkrivanje i procesuiranje korupcijskih krivičnih djela	17
Inspekcijski poslovi	18
Uspostava mehanizama za podizanje svijesti o štetnosti korupcije i mehanizama saradnje sa građanskim društvom	19
Uspostaviti efikasne pretpostavke i mehanizme za provođenje, koordinaciju i izvještavanje o provođenju Strategije..	19

U V O D

Razlozi za donošenje Strategije za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona 2017-2019

"Korupcija je svaka zloupotreba moći povjerene javnom službeniku ili licu na političkom položaju, državnom, entitetskom, kantonalnom nivou, nivou Brčko-Distrikta Bosne i Hercegovine, gradskom ili općinskom nivou, koja može dovesti do privatne koristi. Korupcija posebno može uključivati direktno ili indirektno zahtjevanje, nuđenje, davanje ili prihvatanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja očekivanih od primaoca mita."¹

Uzimajući u obzir da je, prema izvještajima međunarodnih organizacija, Bosna i Hercegovina društvo u kojem je korupcija sveprisutna, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je svjesna činjenice da se takvo stanje reflektira i na stanje u samom Zeničko-dobojskom kantonu. Mnogi izvještaji i istraživanja svrstavaju bosanskohercegovačko društvo u nezavidnu poziciju po pitanju stanja korupcije i pripremljenosti institucija Bosne i Hercegovine da se bore sa ovom društveno devijantnom pojavom. To se može uočiti iz npr. „Izveštaja o napretku BiH za 2016. godinu“ Evropske komisije, gdje je navedeno da korupcija ostaje rasprostranjena u mnogim oblastima, te da i dalje predstavlja ozbiljan problem. Iako je iskazano političko opredjeljenje u rješavanju ovog pitanja, nisu uslijedili konkretni rezultati. Također izvještaji Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminalitet (UNODC) iz 2011.godine „Korupcija u Bosni i Hercegovini: Stvarna korupcijska iskustva građana“, pokazali su da je osam od deset građana Bosne i Hercegovine došlo u određenu interakciju sa javnom administracijom u toku jedne godine. U istom istraživanju navodi se da je 2-7% građana dalo mito javnom službeniku, kao i da samo 2-8% građana koji su imali određeno iskustvo sa podmićivanjem, odluči prijaviti takvo krivično djelo. Dodatno i UNODC-ov izvještaj iz 2013.godine „Poslovanje, kriminal i korupcija u Bosni i Hercegovini: Utjecaj mita i kriminala na privatna preduzeća“, ukazuje da od svih preduzeća koja su kontaktirala javne službenike tokom 12 mjeseci, koji su prethodili anketi, njih 10,4% je dalo mito javnim službenicima. Ovo znači da su ta preduzeća prosječno 6 puta godišnje dala mito ili, otprilike, jedno mito svakih osam sedmica.

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je u martu 2017. godine, na preporuku Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH (APIK), prvo usvojila Akcioni plan za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona za period 2017-2019. Svjesna činjenice da je bilo neophodno prvo ili istovremeno usvojiti Strategiju za borbu protiv korupcije, a potom Akcioni plan koji operacionalizira strateške ciljeve i strateške programe iz Strategije, Vlada Zeničko-dobojskog kantona se ipak, zbog preporuka osnovne antikorupcijske institucije u BiH, APIK-a, opredijelila za navedeni redoslijed usvajanja antikorupcijskog strateškog okvira. Ovaj antikorupcijski strateški okvir predstavlja prvi ovakav strateški okvir usvojen na području Zeničko-dobojskog kantona.

Pored gore navedenih stvarnih i praktičnih razloga za donošenje strateškog okvira za borbu protiv korupcije, Zeničko-dobojski kanton je i u formalnoj (zakonskoj) obavezi dužan da izradi antikorupcijski strateški okvir. Naime, Zakon o APIK-u nalaže i kantonalnim vlastima obavezu da usvoje vlastite strateške okvire za borbu protiv korupcije.

¹ Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/09 i 58/13)

Opći okvir, stvarni i mjesni obuhvat Strategije za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona 2017-2019

Opći pravni okvir, koji je Vlada Zeničko-dobojskog kantona koristila prilikom izrade antikorupcijskog strateškog okvira, su međunarodni dokumenti i domaći strateški okviri, kako viših nivoa vlasti, tako i Zeničko-dobojskog kantona.

Unutar međunarodnog pravnog okvira analizirane su sve bitne međunarodne konvencije koje je ratificirala država Bosna i Hercegovina, a koje stvaraju i određene obaveze za Zeničko-dobojski kanton. Prije svega, Konvencija Ujedinjenih naroda za borbu protiv korupcije, koja na sveobuhvatan način pristupa uređenju pristupa borbi protiv korupcije, a posebno su analizirane Krivičnopravna i Građanskopravna konvencija protiv korupcije, Vijeća Evrope. Važno je naglasiti da su prilikom izrade Strategije, pored navedenih, analizirani i ostali međunarodni dokumenti i preporuke.

Od domaćeg pravnog i strateškog okvira, pored relevantnog zakonodavstva, posebno su uvaženi principi i obaveze koje za Zeničko-dobojski kanton proizilaze iz državne Strategije za borbu protiv korupcije 2015–2019, kao i iz federalne Strategije za borbu protiv korupcije 2016–2019. Poseban antikorupcijski dokument koji je uzet u obzir prilikom izrade ove Strategije je Akcioni plan za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona 2017-2019 (usvojen u martu 2017. godine). Prilikom izrade Akcionog plana, Tim Vlade Zeničko-dobojskog kantona vodio se principima iz antikorupcijskog strateškog okvira viših nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, pri čemu su pri izradi Akcionog plana i Strategije za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona, uzete preporuke i sugestije APIK-a, kao i antikorupcijske mreže u BiH, ACCOUNT i Transparency International BiH, kao dvije vodeće nevladine mreže/organizacije u oblasti borbe protiv korupcije. Prilikom određivanja strateških prioriteta, strateških ciljeva i strateških programa bile su uključene sve institucije Zeničko-dobojskog kantona (kantonalni organi uprave, kantonalne upravne organizacije, pravna lica u kojima Vlada ili kantonalni organi uprave/upravne organizacije imaju nadležnost po osnovu zakonskih ili vlasničkih prava), koje su dale značajne informacije o najvećim rizicima za pojavu korupcije unutar svojih nadležnosti. Takođe, razmatrane su i obaveze iz Reformske agende za Bosnu i Hercegovinu za period 2015-2018. Uzimajući u obzir da je ovaj strateški okvir Zeničko-dobojskog kantona prvi antikorupcijski strateški okvir Kantona, prilikom izrade istog, analizirani su dosadašnji monitorinzi i evaluacije prethodnih antikorupcijskih strateških okvira, državnog i federalnog nivoa, a sve sa ciljem izbjegavanja izazova sa kojima su se susretali viši nivoi vlasti prilikom implementacije antikorupcijskih politika. Razlozi za ovakav sveobuhvatan pristup je opredijeljenost Vlade Zeničko-dobojskog kantona da se sistemski i sveobuhvatno bori protiv korupcije, putem preventivnih i represivnih mjera.

Strategija i Akcioni plan su, kao što je već navedeno, izrađeni uz participatorni i holistički pristup i to kako u samoj identifikaciji rizičnih oblasti za pojavu koruptivnog ponašanja, tako i u smislu predlaganja mogućih rješenja i konkretnih aktivnosti na prevenciji nastanka korupcije, ali i suzbijanju iste. Prilikom izrade Strategije i Akcionog plana, Tim Vlade Zeničko-dobojskog kantona za borbu protiv korupcije je konsultovao i na određeni način uključio sve institucije u Zeničko-dobojskom kantonu u njegovu izradu, na način da su isti predlagali rizične oblasti za pojavu korupcije unutar svoje institucije, kao i konkretne aktivnosti na sprečavanju nastanka koruptivnih pojava. Time se, barem načelno, osiguralo da su svi oni subjekti koji trebaju implementirati antikorupcijske aktivnosti u Zeničko-dobojskom kantonu, prethodno i konsultirani u kreiranju ostvarivih aktivnosti. Prilikom izrade Strategije i Akcionog plana vodilo se računa da je u

implementaciji nužna disperzija odgovornosti na sve društvene subjekte, odnosno pokušao se postići integrisani pristup rješavanju problema.

Strategija se prvenstveno odnosi na kantonalne organe uprave, kantonalne upravne organizacije, pravna lica u kojima Vlada ili kantonalni organi uprave/upravne organizacije imaju nadležnost po osnovu zakonskih ili vlasničkih prava. Strategija holističkim pristupom uključuje i sve ostale institucije sa antikorupcijskim nadležnostima u Zeničko-dobojskom kantonu, kao i zainteresovana antikorupcijska tijela u BiH, poput APIK-a, Antikorupcionog tima Vlade FBiH i timova za borbu protiv korupcije iz drugih kantona u Federaciji BiH. Pored toga uključen je i privatni sektor, akademska zajednica, mediji, nevladine organizacije, kao i svi građani Zeničko-dobojskog kantona.

Vremenski okvir Strategije za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona je 2017-2019 godina.

Opći cilj Strategije za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona 2017– 2019

Uzimajući u obzir činjenicu da je korupcija sveprisutna pojava u Bosni i Hercegovini, pa samim tim i na administrativnom prostoru Zeničko-dobojskog kantona, koja značajno narušava povjerenje građana u institucije vlasti, pretpostavlja se kao neophodan sistemski pristup prevenciji i suzbijanju korupcije. Prilikom takvog pristupa neophodno je da se definišu strateški prioriteti i ciljevi koji se žele postići u zacrtanom vremenskom periodu. Strategijom se žele na sveobuhvatan način, jačajući kapacitete svih institucija Zeničko-dobojskog kantona, prvenstveno stvoriti pretpostavke za efikasnu prevenciju korupcije u svim oblastima djelovanja javnih institucija. S tim u vezi, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, putem Tima Vlade Zeničko-dobojskog kantona, želi kontinuirano jačati kapacitete svih institucija, radi uspostavljanja transparentnog, odgovornog i efikasnog sistema u preveniranju korupcije. Pored toga želi se uspostaviti sistem gdje će se u svim institucijama, ukoliko se korupcijsko ponašanje i ostvari, značajno povećati vjerovatnoća da se takvo ponašanje otkrije i adekvatno sankcioniše od strane nadležnih subjekata.

Zbog toga se u procesu izrade Strategije nastojalo da ista ima principe tzv. „integrirane antikorupcijske strategije“, čiji su neizostavni principi da bude zasnovana na činjenicama, transparentna, nepristrasna, stručna, inkluzivna, sveobuhvatna, orijentirana na učinak i fleksibilna (UNODC 2004).

Također, svrha Strategije je da fokusira borbu protiv korupcije na oblasti, gdje prema ustavnim nadležnostima ima isključivu ili podijeljenu nadležnost (zdravstvo, obrazovanje, socijalna politika i drugo). Uzimajući u obzir sve navedeno, opći cilj Strategije za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona 2017–2019 je:

Vlada Zeničko-dobojskog kantona će, posredstvom Tima Vlade za borbu protiv korupcije, nastojati da se u svim segmentima nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona osiguraju efikasne i efektivne pretpostavke za sistemski pristup borbi protiv korupcije, te će u tom procesu ostvariti saradnju sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH, Antikorupcionim timom Vlade FBiH i relevantnim predstavnicima nevladnog sektora.

Specifični ciljevi

Navedeni opći cilj Strategije za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona 2017–2019, pretpostavlja postojanje specifičnih ciljeva, kao što su:

1. *Uspostavljanje efikasnog i efektivnog sistemskog i sektorskog antikorupcijskog preventivnog sistema unutar Zeničko-dobojskog kantona;*
2. *Unapređenje kapaciteta pravosudnih institucija i organa za provođenje zakona u efikasnom i efektivnom otkrivanju i procesuiranju korupcijskih krivičnih djela;*
3. *Razvijanje svijesti o štetnosti korupcije i saradnja sa građanskim društvom;*
4. *Uspostava koordinacijskih mehanizama za nadzor i provođenje antikorupcijskih aktivnosti unutar institucija Zeničko-dobojskog kantona.*

Načela u dizajniranju Strategije i Akcionog plana

Prilikom izrade Strategije i Akcionog plana za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona 2017-2019, uzeta su u obzir načela koja su potrebna radi dizajniranja strateških ciljeva, programa i aktivnosti. Pored dizajniranja strateških ciljeva, programa i aktivnosti i njihovo provođenje mora biti zasnovano na istim načelima. Ključna načela u dizajniranju Strategije i Akcionog plana su:

1. **Načelo zakonitosti** - pretpostavlja da svi strateški prioriteti, ciljevi i programi koji se trebaju postići u provođenju Strategije i Akcionog plana, moraju biti zasnovani na ustavnim nadležnostima Zeničko-dobojskog kantona i u skladu sa zakonima, odnosno višim pravnim aktima.
2. **Načelo inkluzivnosti** - pretpostavlja da će se prilikom provođenja Strategije i Akcionog plana uključiti svi akteri koji mogu doprinijeti suzbijanju korupcije u Zeničko-dobojskom kantonu, uključujući institucije vlasti, privatni sektor, akademsku zajednicu, nevladin sektor i građane u cjelini.
3. **Načelo objektivnosti** – pretpostavlja da strateški pristup borbe protiv korupcije, uključujući i implementaciju aktivnosti za čiju realizaciju su zadužene određene institucije, sa jasnim rokovima implementacije, pokazateljima uspjeha i potrebnim sredstvima za njihovo provođenje treba zasnivati na objektivnim indikatorima.
4. **Načelo transparentnosti** - podrazumjeva da zbog interesa javnosti i ranjivosti društva na korupciju, o svim aktivnostima na provođenju antikorupcijskih nastojanja, treba adekvatno informisati javnost sa namjerom jačanja povjerenja građana u institucije vlasti.
5. **Načelo zasnovanosti na činjenicama** - pretpostavlja da će se prilikom svake antikorupcijske aktivnosti pristupati na utvrđenim činjenicama, kako bi efekti provedenih aktivnosti bili adekvatni izazovu sa kojima se institucije vlasti Zeničko-dobojskog kantona susreću.
6. **Načelo ekonomičnosti** - antikorupcijske aktivnosti i jačanje integriteta institucija Zeničko-dobojskog kantona trebaju da budu sastavni dio redovnih aktivnosti svakodnevnog provođenja nadležnosti institucija, tako da je potrebno osigurati što manje utroška sredstava za sastavne dijelove svakodnevnih dužnosti.

- 7. Načelo efikasnosti** - kako bi se na što uspješniji način ostvarili strateški ciljevi u borbi protiv korupcije, potrebno je da se prilikom planiranja strateških aktivnosti vodi računa o stvarnim rezultatima koji se trebaju postići uz optimalno trošenje vremenskih resursa.

Analiza situacije

Prilikom izrade strateškog okvira za borbu protiv korupcije u Zeničko-dobojskom kantonu u obzir su uzeti kako unutrašnji, tako i vanjski faktori, koji mogu unaprijediti provođenje antikorupcijskih mjera. S tim u vezi su posebno analizirane snage i slabosti Zeničko-dobojskog kantona, odnosno prilike i prijetnje koje postoje u društvenom, političkom, organizacionom, pravnom i ekonomskom okruženju Kantona. Snage i slabosti, odnosno prilike i prijetnje mogu značajno uticati na uspješno, ili pak neuspješno provođenje strateškog okvira koji se odnosi na borbu protiv korupcije.

Snage

Stvarna i potpuna spremnost Vlade Zeničko-dobojskog kantona za uspostavljanje sveobuhvatnog sistema, koji će pristupiti borbi protiv korupcije, je posebno identificirana kao nešto što je prvenstveni preduslov za uspješno suzbijanje korupcije. Važno je napomenuti da na administrativno-političkom prostoru Zeničko-dobojskog kantona od njegovog samog formiranja vlada stabilna vladajuća većina što osigurava potpunu podršku borbi protiv korupcije. Također, činjenica je da je i Tim Vlade Zeničko-dobojskog kantona, formiran u oktobru 2016. godine, itekako aktivno provodio svoje dužnosti i obaveze zbog kojih je imenovan. Tako naprimjer, Tim je između ostalog ostvario saradnju sa APIK-om, ACCOUNT-om i Transparency Internationalom u BiH. Pored toga, održano je više treninga za koordinate antikorupcijskih aktivnosti u svim institucijama u Zeničko-dobojskom kantonu, te su sve institucije upoznate sa svojim obavezama iz Akcionog plana za borbu protiv korupcije, s tim da Strategija čini samo nadogradnju Akcionog plana usvojenog u martu 2017. godine. Važno je napomenuti da je prema uputama Tima, većina (više od 90%) institucija u Zeničko-dobojskom kantonu, usvojila vlastite operativne planove za borbu protiv korupcije, koji su u saglasnosti sa Strategijom i Akcionim planom za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona. Predstavnici Tima Vlade, kao i ostali državni službenici Zeničko-dobojskog kantona, kontinuirano grade svoje kapacitete iz oblasti prevencije borbe protiv korupcije, te su shodno tome i prisustvovali većem broju treninga i obuka.

Slabosti

Tim Vlade Zeničko-dobojskog kantona, kao centralna institucija za provedbu Strategije i Akcionog plana, imenovan je iz reda državnih službenika i predstavnika akademskog i nevladinog sektora, kao privremeno tijelo, a članovi Tima Vlade Zeničko-dobojskog kantona imaju i svoje redovne radne obaveze. Ovakva situacija ograničava potpunu posvećenost članova Tima Vlade Zeničko-dobojskog kantona u ostvarivanju svojih obaveza unutar Tima, a što može predstavljati značajnu slabost s obzirom da problem korupcije zahtjeva potpunu posvećenost. Formalan pristup antikorupcijskim aktivnostima i nerijetko prebacivanje odgovornosti uposlenika u javnim institucijama, kao i česta nespremnost pojedinaca unutar javne uprave na nove obaveze i aktivnosti, pojave su na koje su ukazivala istraživanja, tako da se ove činjenice trebaju uzeti u obzir prilikom dizajniranja antikorupcijskih aktivnosti.

Nedovoljna sredstva za antikorupcijske aktivnosti često mogu predstavljati izazov u provođenju antikorupcijskih zadataka, te zbog sveopće situacije u društvu takva činjenica može predstavljati

značajnu slabost u provođenju istih. Također, iako je korupcija dugogodišnji problem u Bosni i Hercegovini, ipak sistemski pristupi su relativna novina u Zeničko-dobojskom kantonu, a posljedica istog je ograničen broj zaposlenika koji u potpunosti mogu odgovoriti na proaktivne i sistemske pristupe u borbi protiv korupcije. Zato je potrebno kontinuirano graditi kapacitete zaposlenih u javnim institucijama u pravcu antikorupcijskih mehanizama koji su dostupni.

Holistički i inkluzivni pristupi u kojima su uključeni svi akteri u borbi protiv korupcije jeste jedini način koji može polučiti rezultatima. Poseban doprinos u borbi protiv korupcije imaju građani, međutim, jasno je da je povjerenje građana u institucije vlasti na vrlo niskom nivou. S tim u vezi takav izazov prilikom dizajniranja Strategije i Akcionog plana i jeste identificiran. U tom smislu je neophodno proaktivno izvještavati javnost o svim uzrocima i posljedicama korupcije, ali i istovremeno graditi i pozitivne primjere uvjeravajući javnost da je borba protiv korupcije moguća. Zato su pravovremene informacije u medijima itekako značajne u antikorupcijskim nastojanjima.

Prilike

Problem korupcije s kojom se susreće bosanskohercegovačko društvo je akcentovan i pokazana je potpuna spremnost međunarodnih institucija da pomognu vladama na svim nivoima vlasti, uključujući i Zeničko-dobojski kanton. S tim u vezi se kontinuirano pruža i finansijska i stručna pomoć koja može biti od krucijalnog značaja u prevenciji i suzbijanju kompleksne i negativne pojave kakva je korupcija, sigurno. Dosadašnje iskustvo Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH je svakako prilika koja može biti itekako od koristi za implementaciju prvog strateškog okvira na području Zeničko-dobojskog kantona. Koordinacija i saradnja sa centralnim antikorupcijskim tijelom jeste i obaveza iz Zakona o prevenciji korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.

Također, a posebno uzimajući u obzir da se radi o provođenju prvog strateškog okvira za borbu protiv korupcije u Zeničko-dobojskom kantonu, vrlo je značajno opredjeljenje nevladinih organizacija da podrže antikorupcijske napore institucija vlasti, jer njihovo dugogodišnje iskustvo u antikorupcijskim aktivnostima može olakšati napore u borbi protiv korupcije i institucijama Zeničko-dobojskog kantona.

Priljetnje

Zbog ukupnih geopolitičkih prilika, migrantske krize, socijalnih prilika, prirodnih katastrofa i drugih pojava, Bosna i Hercegovina možda neće biti u fokusu pažnje onoliko koliko je potrebno da se antikorupcijskim reformama pruži adekvatna podrška. Bez te podrške, i u izvjesnoj mjeri pozitivnog pritiska, antikorupcijske mjere i aktivnosti mogu biti usporene. Također, značajna podrška nevladinog sektora je ovisna o donatorskoj pomoći, pa i pored same volje da pomognu institucijama vlasti, može biti usporena, ukoliko ne posjeduju adekvatna finansijska sredstva.

Strateški ciljevi i programi za njihovo provođenje

Promatra li se borba protiv korupcije kao borba za bolji i kvalitetniji život građana, onda su strateški ciljevi Vlade Zeničko-dobojskog kantona definisani ovim planom, obaveza svih javnih institucija u sklopu svojih nadležnosti. Ovakav pristup naravno, ne isključuje mogućnost ili obavezu da se u implementaciji pojedinih aktivnosti ostvari proaktivna saradnja sa drugim vladinim i nevladinim organima i organizacijama, neovisno o nivou vlasti.

Definisana su četiri osnovna strateška cilja koja se odnose na četiri sveobuhvatna pravca u borbi protiv korupcije, a to su: prevencija korupcije, suzbijanje korupcije, podizanje svijesti građanskog

društva i efikasno uspostavljeni koordinacijski mehanizmi i nadzor nad provođenjem antikorupcijskih aktivnosti. Kako bi se adekvatno ostvarilo i nadziralo provođenje svih specifičnih strateških ciljeva, isti su dodatno razrađeni kroz strateške programe, a oni su dodatno razrađeni kroz specifične aktivnosti koje su operacionalizovane u Akcionom planu. Sve aktivnosti su određene preciznim rokovima unutar kojih se trebaju provesti, sa tačno određenim implementatorima, pokazateljima provođenja aktivnosti i potrebnim resursima za provođenje istih. Specifični strateški ciljevi Strategije, iako su formalno odvojeni radi lakše realizacije, itekako su u međusobnoj korelaciji i uspješna borba protiv korupcije ovisi od stvarne implementacije sva četiri specifična cilja. Vlada Zeničko-dobojskog kantona se istinski opredijelila za pokretanje svih potrebnih dugoročnih i planskih aktivnosti u borbi protiv korupcije u svim segmentima svog rada i svojih nadležnosti. U okviru nadležnosti najveći fokus jeste na prevenciji korupcije, sa posebnim sektorskim pristupom.

Uspostavljanje efikasnog i efektivnog sistemskog i sektorskog antikorupcijskog preventivnog sistema unutar Zeničko-dobojskog kantona

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je prepoznala da **prevencija korupcije** treba da bude u prvom planu, ma koliko god se prisila činila važnom. Antikorupcijska borba, iako je represivno efikasna, ne postiže sveobuhvatni uspjeh ako u nju nije uključena i sveobuhvatna preventivna politika. Razvijanje, promovisanje i provođenje prevencije u antikorupcijskim nastojanjima jeste poseban strateški cilj unutar Strategije. Strateški cilj 1. je najobimniji cilj prema broju i obimu strateških programa i aktivnosti koje u sebi sadrži. Također u ovom strateškom cilju pored preventivnih aktivnosti za sve institucije fokus je stavljen i na posebne oblasti, odnosno nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona, rizične na korupciju poput javnih nabavki, subvencija i naknada, zdravstva, obrazovanja i javnih finansija.

Član 5. Konvencije za borbu protiv korupcije Ujedinjenih naroda navodi potrebu (Politika i praksa sprečavanja korupcije), da države potpisnice, razrađuju i sprovode djelotvornu politiku sprečavanja korupcije, kojom se unapređuje učešće društva i održavanje načela vladavine prava, dobrog upravljanja javnim poslovima i javnom imovinom, integritet, transparentnost i odgovornost. Ovaj član od država potpisnica više zahtjeva preduzimanje određenih akcija, nego usvajanje određenih propisa.

Uzimajući u obzir da ovi vrlo važni antikorupcijski mehanizmi predstavljaju osnov za eliminiranje uzroka korupcije, veoma je važno da se obaveze iz ovog strateškog cilja poduzimaju sistemski i na vrijeme.

Prevencija korupcije za sve institucije

Uzimajući u obzir da Strategija i Akcioni plan predstavljaju prvi antikorupcijski strateški okvir u Zeničko-dobojskom kantonu, upravo je najveći fokus na uspostavljanju cjelokupnog preventivnog sistema za sve kantonalne organe uprave, kantonalne upravne organizacije, pravna lica u kojima Vlada ili kantonalni organi uprave/upravne organizacije, imaju nadležnost po osnovu zakonskih ili vlasničkih prava. Samo zajedničkim i harmonizovanim pristupom svih institucija Zeničko-dobojskog kantona, može se uspostaviti adekvatan i sistemski pristup orjentiran na učinak da se mogućnost pojavljivanja korupcije u institucijama svede na što manju mjeru.

Interni antikorupcijski dokumenti i transparentnost u procesu donošenja propisa

Kako je ovo prvi strateški okvir za borbu protiv korupcije u Zeničko-dobojskom kantonu čiji su implementatori svi kantonalni organi uprave, kantonalne upravne organizacije, pravna lica u kojima Vlada ili kantonalni organi uprave/upravne organizacije, imaju nadležnost po osnovu zakonskih ili vlasničkih prava, prvenstvena i posebna pozornost se obratila na uspostavljanju internih antikorupcijskih politika unutar svake institucije Zeničko-dobojskog kantona. Upravo uspostavljanje planskog pristupa u kojem će sve institucije znati koje obaveze imaju po pitanju provođenja Strategije i Akcionog plana će biti garant i osnovni preduslov za osiguranje provođenja antikorupcijskih aktivnosti. Također, jačanje institucionalnog integriteta je, prema dosadašnjoj praksi u BiH i prema Smjernicama i ostalim dokumentima Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH posebno efikasno, kada se vrši putem procjene svake institucije ponaosob.

Narušavanje integriteta se treba shvatiti u širem kontekstu od korupcije i koruptivnog ponašanja, iako postojanje institucionalnog i ličnog integriteta predstavlja efikasnu prevenciju nastanka korupcije i koruptivnog ponašanja. Ipak, šire gledano, svako koruptivno ponašanje predstavlja narušavanje integriteta, ali svaka vrsta narušavanja integriteta ne predstavlja nužno korupciju ili koruptivno ponašanje, već može predstavljati i bilo koju vrstu neetičkog i neprofesionalnog ponašanja ili bilo koju drugu nepravilnost u radu. Upravo zato je svaka institucija najbolje upoznata sa činjenicom gdje postoji mogućnost nastanka rizika za narušavanje integriteta i treba da bude istinski opredijeljena da minimizira uslove za nastanak rizika od korupcije.

U demokratskom društvu koje dobro funkcioniše, građanstvo treba biti informisano o svim relevantnim aktivnostima institucija vlasti. Da bi bilo tako, građanke i građani moraju imati slobodan pristup vladinim podacima i informacijama, analizirati ih i biti u prilici dijeliti s drugim građankama i građanima. Vjerovatnoća da će doći do nastanka korupcije ili da će ona ostati skrivena povećava se ukoliko proces donošenja odluka nije javan. Povećanje transparentnosti u procesu donošenja odluka, kroz unapređenje normativnog okvira i prakse, jeste bitan segment prevencije korupcije i preduslova za učešće cjelokupnog društva u sprečavanju korupcije. Prema izvještajima organizacija civilnog društva, proces donošenja odluka u BiH još uvijek nije dovoljno javan, a problemi se javljaju prilikom donošenja pravnih propisa (odsustvo javnih rasprava ili nedovoljna uključenost zainteresiranih aktera), prikrivenog uticaja na donošenje odluka (lobiranje), odsustva analiza kao i nepotpunih obrazloženja.

Kompleksna bosanskohercegovačka ustavna struktura i nadležnosti često dovodi do činjenice da propisi nižih nivoa vlasti nisu usklađeni sa propisima viših nivoa vlasti, ili određenim propisima se propisuju nadležnosti određenim nivoima vlasti.

Strateški programi:

1. Jačati kapacitete institucija u izradi i provođenju internih antikorupcijskih politika i unapređenju institucionalnog integriteta ;
2. Osigurati praksu transparentnog i usklađenog procesa donošenja propisa.

Zapošljavanje, etika i integritet u javnim institucijama

Pod utjecajem loše socijalne i ekonomske situacije u Bosni i Hercegovini javni sektor je još uvijek najpoželjniji poslodavac za građane. Različita istraživanja ukazuju na visok stepen korupcijskog

ponašanja prilikom procesa upošljavanja lica u javni sektor. Transparency International BiH navodi da rezultati njihovog Centra za pružanje pravne pomoći potvrđuju da je korupcija u zapošljavanju jedan od najvećih problema s kojima se građani suočavaju, te da se većina prijava pristiglih tokom 2016. godine, odnosi na zapošljavanje u državnoj upravi i obrazovnim ustanovama. Članom 7. Konvencije za borbu protiv korupcije se između ostaloga, određuje da procesi zapošljavanja trebaju biti transparentni i poštjeni. Potrebno je uvesti transparentne procese prilikom zapošljavanja i izbjegavati situacije koje mogu dovesti do rizika koji mogu dovesti do korupcije u društvu.

Visoki etički standardi i integritet javnih funkcionera i državnih službenika su najbolja, najjednostavnija i po pitanju upotrijebljenih resursa za njih, najmanje zahtjevnja prepreka korupciji. Upravo veliki dio integriteta institucija zavisi od etičkog i profesionalnog ponašanja njenih zaposlenika, čime se dobrano utiče na povjerenje građana u rad institucija. Etička načela, kao što nalažu konvencije koje su donijeli Ujedinjeni narodi i Vijeće Evrope, treba da budu ugrađene u zakonima i etičkim kodeksima. Usvajanjem, provođenjem i nadzorom nad provođenjem etičkih kodeksa i kodeksa ponašanja od strane svih institucija, jača profesionalnost i integritet institucija od javnog značaja.

Strateški programi:

1. Osigurati transparentne i poštene procese zapošljavanja u javnim institucijama u Zeničko-dobojskom kantonu;
2. Jačanje etike i integriteta zaposlenika u javnim institucijama u Zeničko-dobojskom kantonu.

***Proaktivna transparentnost i uspostavljanje sistema za otkrivanje
korupcijskog ponašanja od strane uposlenika u javnim institucijama***

Organi javne uprave su, shodno članu 10. Konvencije za borbu protiv korupcije Ujedinjenih naroda, u obavezi poduzeti potrebne mjere kako bi se povećala njihova transparentnost, što uključuje omogućavanje uvida šire javnosti u organizaciju, funkcioniranje i postupke donošenja odluka, pojednostavljivanje postupaka pristupa tijelima nadležnim za odlučivanje, te objavljivanje informacija. Principi člana 10. Konvencije se baziraju na principima proaktivne transparentnosti koja podrazumijeva praksu javnih institucija da samoinicijativno objavljuju informacije od javnog značaja koje se nalaze u njihovom posjedu. Nedostatak transparentnosti i lakih i dostupnih alata za komunikaciju građana sa institucijama vlasti, može dovesti do otuđenosti građana od institucija vlasti i gubljenju povjerenja u njih. Upravo zato samo proaktivna i stalna otvorenost institucija vlasti može ostvariti bolju saradnju i komunikaciju sa građanima.

Ukoliko u institucionalnom okruženju vlada praksa da se korupcijsko ponašanje teško otkriva ili nikako ne otkriva, povećava se mogućnost da se korupcijsko ponašanje i ostvari. Primjetno je da institucije vlasti često nisu na sistemskom planskom pristupu svjesne koje su oblasti i procesi rada najviše izložene korupcijskom ponašanju, nego se takvo nešto bazira na incidentalnom pristupu. S tim uvezi, potrebno je da se identificiraju oblasti koje su najviše podložne korupciji kako bi se istima posvetila dodatna pažnja u otkrivanju manifestacije takve društveno negativne pojave. Kontinuirane i iznenadne kontrole rizičnih oblasti su svakako od značajnog i preventivnog karaktera za korupcijsko ponašanje uposlenika u javnim institucijama.

Strateški programi:

1. Uspostaviti proaktivnu transparentnost institucija i efikasnije alate komunikacije sa građanskim društvom u Zeničko-dobojskom kantonu;

2. Unaprijediti mehanizme otkrivanja korupcijskog ponašanja u institucijama Zeničko-dobojskog kantona.

Antikorupcijske obuke i mehanizmi za zaštitu prjavitelja korupcije i Internog prjavljivanja korupcijskog ponašanja

Kompleksnost fenomena korupcije zahtijeva i adekvatno izgrađene kapacitete onih koji trebaju da provode mehanizme za sprečavanje korupcije, a to se prvenstveno odnosi na sve zaposlenike u javnim institucijama. U tom pravcu je neophodno da zaposlenici u javnim institucijama budu upoznati sa uzrocima korupcije i korupcijskog ponašanja, različitih pojava oblika korupcije, podizanja svijesti o štetnosti korupcije i svim dostupnim alatima za prevenciju i borbu protiv korupcije. Zaposlenici javnih institucija, a posebno državni službenici, u ranijem periodu su pohađali različite obuke na temu borbe protiv korupcije, međutim, često takve obuke nisu poduzimane na planskom nivou i u skladu sa specifičnim potrebama državnih službenika. S tim u vezi, Tim Vlade Zeničko-dobojskog kantona za borbu protiv korupcije od svog osnivanja u saradnji sa, prvenstveno nevladinim organizacijama i drugim partnerima, provodi planske obuke za državne službenike, a posebno za koordinatore antikorupcijskih aktivnosti u svim institucijama Zeničko-dobojskog kantona. U cilju kontinuiranog jačanja kapaciteta zaposlenika u institucijama Zeničko-dobojskog kantona, nastaviti će se održavati planske i kontinuirane obuke, a prema unaprijed određenim potrebama zaposlenika.

Zagovaranja i javno promovisanje dobrog i odgovornog ponašanja zaposlenih u institucijama Zeničko-dobojskog kantona je nešto što nije poduzimano na sistematičan način. Ukoliko se odgovorno ponašanje zaposlenika ne promoviše i ne prepozna od strane nadređenih, odnosno ukoliko su u istom statusu lica koja se odgovorno ponašaju i ona koja se ne ponašaju na taj način, utiče se na demotivaciju zaposlenika da se odgovorno ponašaju. Vlada Zeničko-dobojskog kantona je opredijeljena da se napor i odgovorno ponašanje zaposlenika prepoznaju i javno zagovaraju, a sve sa ciljem podsticanja svih zaposlenika na takav odnos prema institucijama u kojima rade.

Uspostavom mehanizama za adekvatno prijavljivanje korupcije i zaštite lica koja prijavljuju korupciju se motiviše da, lica koja primjete korupciju, takvo ponašanje i prijave nadležnim organima za postupanje. Vlada Zeničko-dobojskog kantona je strateški opredijeljena, između ostalih, da uspostavi u potpunosti odgovarajuće mehanizme za zaštitu lica koja prijavljuju korupciju. Ipak, Vlada Kantona je svjesna potrebe usklađenosti propisa sa višim nivoima vlasti i svojih zakonodavnih nadležnosti, te će iste sa tim principima, a u vezi za zaštitom lica koja prijavljuju korupciju i prilagoditi.

Strateški programi:

1. Unapređenje znanja i svijesti uposlenika o antikorupcijskim mjerama i mehanizmima;
2. Promoviranje i javno zagovaranje odgovornog ponašanja službenika i uspostava odgovarajućeg sistema zaštite lica koja prijavljuju korupciju.

Disciplinski postupci protiv zaposlenika

Adekvatno sankcionisanje zaposlenika u institucijama za neprofesionalno, neetično i korupcijsko ponašanje može značajno odvratiti potencijalna lica od vršenja korupcijskih aktivnosti. Disciplinski postupci, iako značajan alat, ne koriste se u punom kapacitetu. Poznati su slučajevi gdje lica koja čine disciplinske prekršaje nisu na odgovarajući način sankcionisana, što može djelovati

stimulirajuće za buduća neprofesionalna, neetična i korupcijska ponašanja u institucijama. Također, neadekvatnim sankcionisanjem takvih lica djeluje se demotivirajuće, za lica koja se odgovorno, pošteno i profesionalno odnose prema poslovima koje obavljaju. Za potrebu identifikacije stvarnog problema neophodno je izvršiti analizu postojećeg stanja i onda na efikasne načine uspostaviti disciplinske postupke.

Strateški program:

1. Uspostava i održavanje efikasnih i efektivnih disciplinskih postupaka u institucijama Vlade Zeničko-dobojskog kantona.

Javne nabavke

Javne nabavke imaju značajan udio u BDP-u svake zemlje, odnosno, prema procjenama, one čine u prosjeku 15 do 30% u ukupnoj javnoj potrošnji, te je njihovo efikasno sprovođenje za svaku državu, važno pitanje. Javna nabavka je također oblast prepoznata kao veoma sklona korupciji, što može imati direktne ekonomske efekte kao što su: skupa a nekvalitetna nabavka, nabavka roba, usluga i radova koja nije ekonomski opravdana ili zasnovana na stvarnim potrebama i drugo. U Bosni i Hercegovini, a samim time i u Zeničko-dobojskom kantonu, institucije troše značajna sredstva za ugovore o javnoj nabavci.

Dosljedna primjena slova i duha Zakona o javnim nabavkama BiH bi svakako smanjila moguće rizike za nastanak korupcijskog ponašanja u ovoj oblasti, te se može zaključiti da je potpuno neimplementiranje zakonskih rješenja iz ove oblasti veći rizik, nego li sam Zakon po sebi. Kako bi se osigurala potpuna primjena zakonskog rješenja iz oblasti javnih nabavki, potrebno je kontinuirano jačati stručnost lica koja provode poslove javnih nabavki u institucijama. Dokazano je, da često i same greške određenih zaposlenika u procesima javnih nabavki značajno narušavaju integritet institucije koja provodi javne nabavke, te se urušava i povjerenje javnosti u institucije.

Transparentnost nabavki i planiranja javnih nabavki su principi koji značajno preveniraju samo nastajanje korupcije, te s tim u vezi institucije Zeničko-dobojskog kantona trebaju da ostvare maksimalnu transparentnost u smislu otvorenosti javnih nabavki. Otvorenost u vezi sa planovima javnih nabavki znatno olakšava pripremu svim zainteresovanim ponuđačima u pristupu procesa javnih nabavki.

Odgovarajućom i efikasnom metodologijom je moguće izvršiti procjenu rizika o mogućnosti pojave rizika korupcije u javnim nabavkama, odnosno u nekim od faza javnih nabavki. Upravo zbog same kompleksnosti procesa javnih nabavki nije uvijek potpuno jasno gdje se nalaze najveći rizici u ovom postupku. Praćenje i procjena javnih nabavki jeste vrlo značajan mehanizam u otkrivanju i sprečavanju korupcije u ovoj oblasti.

Strateški program:

1. Jačanje znanja zaposlenika u institucijama Zeničko-dobojskog kantona o postupcima javnih nabavki;
2. Unaprijediti transparentnosti planiranja i provođenja postupaka javnih nabavki;
3. Osigurati mehanizme za adekvatno mapiranje rizika u javnim nabavkama i praćenja provođenja.

Subvencije i naknade

Jedna od ključnih karakteristika funkcionisanja institucija Zeničko-dobojskog kantona, barem kada je riječ o rashodima budžeta, jeste da se značajan dio izdataka odnosi na finansiranje specifičnih potreba vulnerabilnih i socijalno ugroženih kategorija stanovništva. Nedostatak jasnih, objektivnih i transparentnih kriterija za dodjelu subvencija i naknada svakako povećavaju korupcijske rizike prilikom izdvajanja ovih sredstava, koja čine značajne izdatke za budžet Zeničko-dobojskog kantona. U dosadašnjoj praksi u Bosni i Hercegovini, poseban rizik je izražen prilikom implementacije dodijeljenih subvencija, odnosno primjetno je da se određene subvencije troše nenamjenski te se smatra neophodnim efikasna i kvalitetna kontrola takvih sredstava. Upravo je neophodno da se osiguraju adekvatni mehanizmi, kako za pravednu i transparentnu dodjelu sredstava, tako i za efektivnu kontrolu potrošnje istih.

Također pitanje koncesija u Bosni i Hercegovini je prepoznato kao oblast koja nije adekvatno uređena i koja otvara značajan prostor za korupciju. Pitanje koncesija je oblast koju Vlada Zeničko-dobojskog kantona planira urediti i harmonizirati sa višim nivoima vlasti.

Strateški programi:

1. Unaprijediti transparentnost dodjele subvencija i naknada i uspostaviti efikasne sisteme kontrole dodjele istih;
2. Unaprijediti sistem dodjele koncesija i harmoniziranja propisa u oblasti koncesija.

Zdravstveni sektor

Zdravstveni sektor u Bosni i Hercegovini je prema referentnim istraživanjima i percepciji javnosti jedna od oblasti koja je najviše podložna rizicima za nastanak korupcije. Pored toga cjelokupno društvo je posebno osjetljivo i ranjivo na korupciju u zdravstvu, posebno uzimajući u obzir da se radi o sektoru koji je od vitalnog značaja za građane. Veliki broj anonimnih prijava građana se upravo odnosi na prijavu korupcije u zdravstvu. Vlada Zeničko-dobojskog kantona je svjesna lošeg materijalnog položaja zdravstvenih radnika, uzimajući u obzir da su zdravstveni radnici konkurentni i na tržištima zemalja Evropske unije. Vlada Zeničko-dobojskog kantona će sa nadležnim sindikatima raditi na iznalaženju sredstava sa ciljem povećanja primanja zdravstvenih radnika, i to u prvom redu ljekara.

Korupcijski rizici i korupcija se u ovoj oblasti može pojaviti na svim nivoima, od neopravdanog odsustva medicinskog osoblja sa posla (najčešće zbog obavljanja privatnih poslova), neformalnih davanja novca za tretman koji bi trebao biti oslobođen plaćanja, do kreiranja liste esencijalnih lijekova koji favoriziraju određene dobavljače, javnih nabavki koje sugerišu korupcijske veze dobavljača sa institucijama koje vrše nabavke i sl. Strateški okvir za borbu protiv korupcije je, uzimajući u obzir kompleksnost zdravstvenog sektora i nadležnosti kantonalnog nivoa, posebnu pažnju obratio aktivnostima prevencije i borbe protiv korupcije u ovom sektoru.

Esencijalne liste lijekove, procesi propisivanja lijekova i izdavanje ortopedskih pomagala jeste oblast u kojoj kantoni imaju nadležnost. S tim u vezi je potrebno osigurati svu neophodnu transparentnost ovih procesa, kao i odgovornost donosilaca odluka za iste. S obzirom na složenost problema potrebno je izvršiti sveobuhvatne analize stanja u ovim oblastima od strane nadležnih zdravstvenih Institucija i zdravstvenih radnika, te na osnovu detaljnog i činjenično utvrđenog stanja, preporučiti i implementirati mjere za sprečavanje nastanka korupcije i njeno otkrivanje u procesima izrade esencijalnih listi, propisivanja i trošenja medikamenta i izdavanja ortopedskih pomagala.

Sukob interesa kao poseban izazov u radu zdravstvenih radnika jeste nešto što značajno može uticati na kvalitet zdravstvene usluge i uticati na negativnu sliku o zdravstvenom sektoru od strane građana. Sukob interesa je posebno izražen kod dopunskog rada ljekara, gdje može doći do rizika da ljekari upućuju pacijente u privatne zdravstvene ustanove, iako imaju pravo na istu uslugu u javnoj zdravstvenoj ustanovi. S tim u vezi, oblast sukoba interesa neophodno je na jedan sistematičan način analizirati i donijeti određene preporuke za implementaciju. Interne kontrole unutar zdravstvenih institucija su od krucijalnog značaja za sprečavanje i otkrivanje korupcijskih praksi u pružanju zdravstvenih usluga. Zdravstvene institucije su već formirale određena tijela koja se bave prevencijom korupcije u svojim institucijama. Pozitivan primjer je primjer Etičkog komiteta kantonalne bolnice Zenica, čiji rad je potrebno podržati i intenzivirati. Potrebno je identificirati radne procese i oblasti u zdravstvenim institucijama gdje je neophodno poduzeti hitne mjere i radnje.

Nezakonita bolovanja preko 42 dana su zasigurno ekonomski negativna po budžet institucija, kako javnih tako i privatnih, na nivou Zeničko-dobojskog kantona. Primjetno je da zbog raznih motiva mnogi uposlenici zloupotrebljavaju takvo pravo, što izaziva različite posljedice po institucije. Međutim, bez upućivanja na bolovanje od strane ljekara isto ne bi bilo moguće. Stoga je neophodno na adekvatan način, kroz kontinuirane kontrole, ovu oblast i urediti. Također, upućivanja na banjska liječenja pacijenata treba da bude uključena na pravilan način. Saradnja sa privatnim zdravstvenim institucijama je neophodna, ali takva saradnja mora biti zasnovana na transparentnim i objektivnim kriterijima.

Jedan od gorućih problema građana prilikom pristupa ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu se često ogleda u neopravdanim dugim listama za čekanje na zdravstvenu zaštitu. Često, takve situacije mogu dovesti do korupcijskih praksi, tako da je neophodno na sistematičan način pristupiti ovom problemu, kako bi građani imali jednak pristup zdravstvenoj zaštiti. Pored toga, jedan od načina jeste i da se osiguraju efikasni interni mehanizmi za prijavu korupcije. U analizi ovakvog stanja, pored internog iskustva zdravstvenih radnika, potrebno je i putem anonimnih mehanizama uključiti i korisnike zdravstvenih usluga, kako bi se dobila objektivna slika o listama čekanja i identificirale oblasti gdje se to najčešće dešava. Procesi zapošljavanja u zdravstveni sektor su posljednjih godina bili podložni korupcijskim aferama, posebno uzimajući u obzir da sam proces zapošljavanja nije uređen na transparentan i precizan način.

Edukacija zdravstvenih radnika o prevenciji i načinima borbe protiv korupcije i podizanja svijesti o štetnosti takve pojave unutar zdravstvenog sektora je kontinuirana zadaća zdravstvenih institucija.

Strateški programi:

1. Unaprijediti procese propisivanja esencijalne liste lijekova i procesa izdavanja lijekova i ortopedskih pomagala;
2. Normirati prevenciju sukoba interesa u zdravstvenom sektoru i pojačati interne kontrole;
3. Spriječiti mogućnosti zloupotrebe sredstava zdravstvenog sektora;
4. Adekvatnim mehanizmima urediti liste čekanja i unaprijediti procese prijavljivanja korupcijskog ponašanja u zdravstvenim institucijama;
5. Normirati procese zapošljavanja u zdravstvenim institucijama i podizati svijest zdravstvenih radnika o fenomenu korupcije.

Obrazovanje

Obrazovanje kao oblast je vrlo značajna za promociju i podizanje svijesti o problemu korupcije, kao i znanja o načinima na koje se mogu boriti protiv korupcije. Korupcija se lakše ukorjenjuje i održava u zemljama gdje građani posjeduju lošije obrazovanje, a svijest o samom građanskom društvu je

niska. Nedovoljna obrazovanost građana o samoj korupciji, njenim oblicima, uzrocima i posljedicama, dodatno pogoduje širenju takve društveno neprihvatljive pojave. Mnogi građani smatraju kako nemaju nikakvog uticaja na pojavu korupcije u društvu, ne prepoznaju način kako se oduprijeti korupcijskim praksama, te na koji način se mogu aktivirati u borbi protiv korupcije.

Zato je vrlo važno da se u obrazovne institucije u svim uzrastima (osnovno, srednjoškolsko i visoko) izvrše aktivnosti na uvođenju planova programa na jačanju etike i integriteta. Iskustvom pojedinih zemalja, kao i naučnim proučavanjem fenomena korupcije, postalo je jasno da sama represija nije dovoljna da bi se ova pojava svela na minimalan nivo, u kome društvo može funkcionirati (Getoš, et al. 2011). Jedan od osnovnih načina suprotstavljanju korupciji jeste prevencija. Ostvarivanje dugoročnih i održivih rezultata u prevenciji i borbi protiv korupcije neodvojivo je vezano za obrazovanje i vaspitanje, gdje se jačaju moralne vrijednosti društva kao prepreka razvijanju korupcije. Edukacija je centralni dio prevencije korupcije.

Efikasno uređenje sukoba interesa u domenu dopunskog rada i instrukcija u osnovnim i srednjim školama jeste oblast koje je prepoznata kao potrebna za urediti. Jasno je da se zloupotrebom dopunskog rada, povjerenje mladih u obrazovni sistem i sistem vrijednosti itekako urušava. Upravo nastavni i pedagoški kadar treba da bude moralna vodilja učenicima, a ne suprotno od toga. Zato je, između ostalog, vrlo važno da se korupcija spriječi u domenu obrazovnih institucija. Pored toga, visoko obrazovanje je veoma značajno za edukaciju visokokvalifikovanog kadra i treba da bude u što većem omjeru imuno na koruptivna ponašanja.

Sistem napredovanja je također oblast koja je posebno prepoznata kao ranjiva za pojavu korupcije u visokom obrazovanju, te je stoga istu potrebno urediti na mjerljive i na učinku zasnovane kriterije. O sprečavanju korupcije u obrazovnim institucijama i promovisanjem takvog ponašanja potrebno je adekvatno upoznat i javnost sa ciljem jačanja povjerenja građana u obrazovni sistem Zeničko-dobojskog kantona.

Uzimajući u obzir da Ministarstvo obrazovanja Zeničko-dobojskog kantona ima nadležnost u organizovanju i provođenju polaganja vozačkih ispita, kao i da se ta oblast pokazala visoko rizičnom za pojavu korupcije, i u tom segmentu će se raditi na unapređenju mehanizama za sprečavanje korupcije.

Strateški programi:

1. Uvesti planove i programe o etici i integritetu u obrazovne programe;
2. Urediti sukob interesa u osnovnim i srednjim školama i unaprijediti mehanizme za sprečavanje korupcije u visokom obrazovanju;
3. Prevenirati mogućnost korupcijskog djelovanja kod polaganja vozačkih ispita.

Javne finansije

Opća je ocjena kako Bosna i Hercegovina još uvijek nije dostigla dovoljan stepen transparentnosti javnih budžeta. Budžet je ključni instrument pomoću kojeg vlada provodi svoje politike u djela. Godišnji budžet je obično veoma kompleksan dokument koji je teško razumljiv velikom dijelu javnosti i upravo zbog toga bi Vlada trebala biti ta koja će pomoći građanima da razumiju budžet. Dakle, nije najvažnije da budžet bude dostupan javnosti, već je podjednako važno da budžet bude pristupačan i razumljiv javnosti. Dostupnost informacija o značaju i osnovnim karakteristikama budžeta na jednostavan način značajno jača transparentnost institucija vlasti o budžetu. Vlada Zeničko-dobojskog kantona objavljuje budžet za građane koji je javno dostupan građanima. „Budžet za građane“ ima za cilj da javnosti omogući bolji uvid i razumijevanje načina na koji Vlada Kantona planira, raspodjeljuje i troši sredstva iz budžeta. S obzirom na to da u budžet Kantona

novac stiže od poreznih obveznika, naša je obaveza da njime raspolažemo u najboljem interesu zajednice i da građanima predstavimo tačne i razumljive podatke o izvorima prikupljenih prihoda i njihovom trošenju. Vlada Zeničko-dobojskog kantona će nastaviti i dalje da objavljuje „Budžet za građane“ i da isti promoviše kako bi se građani upoznali sa njegovim sadržajem.

Dodjela transfera, poticaja i pomoći iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona čine značajna sredstva na godišnjem nivou. Bez unaprijed definisanih kriterija i dodjele transfera, poticaja i pomoći, kao i kontrole njihovog utroška, ovakav vid dodjele javnih sredstava pravnim i fizičkim licima predstavlja visok rizik za nastanak korupcije.

Dodjela transfera, poticaja i pomoći iz budžeta treba da bude usklađena sa procesima strateškog planiranja, a nadležne institucije da raspolažu dovoljnim kapacitetima za provođenje planova.

Strateški programi:

1. Kontinuirano promovirati proaktivnu transparentnost budžeta;
2. Uspostaviti efikasne kriterije i kontrole dodjele transfera, poticaja i pomoći;
3. Unaprijediti kapacitete tijela na poslovima dodjele transfera, poticaja i pomoći.

Kontinuirano jačati kapacitete pravosudnih institucija i organa za provođenje zakona u otkrivanju i procesuiranju korupcijskih krivičnih djela

Posebnu ulogu u borbi protiv korupcijskih krivičnih djela imaju institucije za provedbu zakona, i to policijske agencije, tužilaštva i inspekcijski organi. Policijske agencije i tužilaštva imaju tu ulogu posebno kada se uzme u obzir da su takva ponašanja toliko pogubna za društvo i državu da su inkriminisana u krivičnim zakonodavstvima u BiH. Represija svakako ne može zamijeniti ostale oblike i instrumente društvene kontrole, ali kada prevencija nedostaje ili ne daje dovoljne rezultate, represija je nezamjenjiv segment ukupnih antikorupcijskih mehanizama kojom se ostvaruju zaštitna i socijalno-etička dimenzija borbe protiv korupcije (promoviraju se pozitivne društvene vrijednosti i sankcioniranjem ukazuje na pogrešnost postupanja). Krivično gonjenje počinitelja korupcije i nadzor nad provođenjem ovih radnji također je dio uspješnoga antikorupcijskoga sistema. Svi akteri ovih procesa moraju postupati profesionalno i nezavisno od bilo kakvih utjecaja. Borba protiv korupcije zahtijeva specifična znanja i vještine, koje je potrebno stalno razvijati i usavršavati. Vlada Zeničko-dobojskog kantona je svjesna svog ograničenja nadležnosti, posebno u oblasti pravosudne vlasti i neće ni na koji način uticati, osim u smislu analize određenih informacija i pokazatelja na ovaj dio vlasti.

Otkrivanje i procesuiranje korupcijskih krivičnih djela

Sve institucije u Zeničko-dobojskom kantonu imaju nadležnosti i obavezu da uspostave mehanizme za adekvatno otkrivanje korupcijskog ponašanja unutar institucije. Međutim, primjetno je da se korupcijska ponašanja rijetko otkrivaju unutar institucija, te samim time rijetko i procesuiraju, odnosno sankcionišu. Sve institucije bi trebale da urade adekvatan pregled mehanizama za otkrivanje, procesuiranje i sankcionisanje korupcije. Metode i procedure koje doprinose otkrivanju i procesuiranju korupcijskih krivičnih djela trebaju biti u dovoljnoj mjeri učinkovite i efikasne u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela. Korupcijska krivična djela su po svojoj prirodi prikrivena, žrtva je najčešće apstraktna (društvo u cjelini), te su i sami izvršioči često neklasični izvršioči krivičnih djela. Ovakve karakteristike često omogućuju da se za ovakva krivična djela i ne sazna. S tim u vezi je vrlo bitno da se osiguraju neophodni procesi koji mogu efikasno i

efektivno suzbijati korupcijska krivična djela. Također, nerealno je za očekivati stvarno procesuiranje korupcijskih krivičnih djela bez adekvatnih ljudskih kapaciteta za iste.

Adekvatno suzbijanje, odnosno procesuiranje korupcije, nije moguće bez uspješne i koordinirane saradnje svih aktera koji su zaduženi za otkrivanje korupcijskih krivičnih djela. Tu se prvenstveno misli na organe za provođenje zakona i tužilaštva, kao i kontinuirano jačanje kapaciteta istih u suzbijanju korupcije.

Saradnja sa nevladinim sektorima, pored vladinih institucija, može biti itekako korisna u saznanju da će se korupcijsko djelo i desiti. S tim u vezi, neophodno je jačati saradnju između nevladinih organizacija i organa za otkrivanje zakona i pravosudnih institucija. Upravo unaprijeđenom saradnjom sa nevladinim sektorom, jača povjerenje građana da korupcijska ponašanja i prijave. Pored toga nevladin sektor ima posebno izgrađene kapacitete da promovira borbu protiv korupcije i da podstiče građane i unaprijedi njihova znanja o fenomenu korupcije.

Strateški programi:

1. Analizirati i unaprijediti propise i ljudske kapacitete u otkrivanju i procesuiranju korupcije;
2. Unaprijediti saradnju organa za provođenje zakona i pravosudnih institucija u suzbijanju korupcije i nastaviti sa specijaliziranim obukama;
3. Unaprijediti saradnju sa nevladinim sektorom i podsticati građane da prijavljuju korupcijska krivična djela.

Inspekcijski poslovi

Inspekcijski nadzor je vrlo značajno sredstvo u otkrivanju i sprečavanju korupcije u institucijama sa javnim ovlaštenjima. Mandat inspekcijskih organa u Zeničko-dobojskom kantonu je vršenje inspekcijskog nadzora odnosno upravno-nadzornih, stručnih i drugih poslova iz nadležnosti Kantona, koji se odnose na energetiku, rudarstvo, trgovinu, ugostiteljstvo, turizam, poljoprivredu, šumarstvo, vodoprivredu, veterinarstvo, radne odnose, zaštitu na radu, zdravstvo, sanitarni nadzor, farmaceutski nadzor, ceste i cestovni saobraćaj, građenje i zaštitu životne okoline, kao i druge poslove utvrđene zakonom. Uzimajući u obzir da su određene oblasti ranjivije na korupcijske prakse u odnosu na ostale, potrebno je planski pristupiti i proaktivno otkrivati i nadzirati takve oblasti. Samo sveobuhvatnim i na činjenicama zasnovanim pristupom, procjeni rizičnih oblasti i provođenja inspekcijskog nadzora, mogu se otkrivati pored ostalih i korupcijska ponašanja. Inspekcijske kontrole i nadzore je neophodno intenzivirati i povećati njihov broj.

Kako je inspekcijski nadzor itekako bitan za otkrivanje i sprečavanje korupcijskog djelovanja, tako je neophodno da inspekcijske službe budu adekvatno kapacitirane, a posebno kadrovski, sa dovoljnim brojem inspektora. Da bi inspekcijski organi bili u potpunosti efikasni u inspekcijskim nadzorima i kontrolama, moraju u potpunosti biti otporni na korupcijska ponašanja, jer upravo nedostatak integriteta među inspekcijskim organima ne samo da dovodi do pojave da se korupcijske prakse ne otkrivaju, već se i povećavaju.

Strateški programi:

1. Povećati broj inspekcijskih nadzora u rizičnim područjima;
2. Unaprijediti kapacitete i integritet inspekcijskih organa u Zeničko-dobojskom kantonu .

Uspostava mehanizama za podizanje svijesti o štetnosti korupcije i mehanizama saradnje sa građanskim društvom

Uloga civilnog društva u antikorupcijskim nastojanjima je višestruko značajna za uspješnu borbu protiv korupcije. Uloga civilnog društva u antikorupcijskim nastojanjima je prepoznata u međunarodnim dokumentima za borbu protiv korupcije. Pored neophodnog aktivnog učešća javnog i privatnog sektora u borbi protiv korupcije, nemjerljiv je značaj organizacija civilnog društva kao neposrednih predstavnika interesa građana. Značaj civilnog društva i njihovih izgrađenih kapaciteta u oblasti sprečavanja i borbe protiv korupcije može biti itekako od koristi Vladi Zeničko-dobojskog kantona, s obzirom da Strategija i Akcioni plan predstavljaju prvi strateški okvir za borbu protiv korupcije. Kapaciteti referentnih organizacija civilnog društva mogu biti od krucijalnog značaja, kako za provođenje, tako i za promociju Strategije i Akcionog plana.

Kako Strategija i Akcioni plan predstavljaju prvi i sveobuhvatni strateški okvir za borbu protiv korupcije, koji se odnosi na veliki broj implementatora aktivnosti, isti treba kontinuirano promovisati u javnosti. Također uspješno provođenje mnogih aktivnosti zavisi i od samih građana i organizacija civilnog društva, i potrebno je isti u kontinuitetu i promovisati prema tim subjektima. Pored toga, kako su za izradu i provođenja strateških dokumenata, posebno antikorupcijskih, zainteresovani i ostali subjekti građanskog društva, potrebno je iste uključiti u takve procese. Organizacije civilnog društva svojim iskustvom i značajem mogu uticati na kvalitet metodologije izrade strateških dokumenata, ali još bitnije i na kvalitet i dizajn metodologije monitoring instrumenata, čiji rezultati mogu usmjeriti dalje i buduće antikorupcijsko strateško planiranje.

Kako su trenutno antikorupcijske aktivnosti u fokusu mnogih donatora organizacija civilnog društva, potrebno je uspostaviti mehanizme saradnje sa organizacijama civilnog društva, posebno kako bi se Zeničko-dobojski kanton prikazao kao administrativni prostor otvoren za saradnju. Pored toga, takve vrste projektnih pomoći su itekako od koristi u smislu implementacije predviđenih aktivnosti, te također treba osigurati da se određene projektne aktivnosti između različitih organizacija civilnog društva ne preklapaju međusobno i tako nepotrebno troše resursi. Upravo iz takvog razloga potrebno je da se planski pristupi organizovanju sastanaka sa donatorima i organizacijama civilnog društva.

Strateški programi:

1. Promovisati značaj antikorupcijskog strateškog okvira i uključiti organizacije civilnog društva u procese izrade i monitoringa antikorupcijskog strateškog okvira;
2. Unaprijediti saradnju sa organizacijama civilnog društva koje provode antikorupcijske aktivnosti.

Uspostaviti efikasne pretpostavke i mehanizme za provođenje, koordinaciju i izvještavanje o provođenju Strategije

Osnovno institucionalno tijelo za provođenje Strategije i aktivnosti iz pratećeg Akcionog plana je Tim Vlade Zeničko-dobojskog kantona za borbu protiv korupcije. Osnovna nadležnost Tima Vlade jeste izrada prijedloga Akcionog plana, davanje smjernica i preporuka za sprovedbu Akcionog plana, prikupljanje podataka o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana, njihovo objedinjavanje, sačinjavanje analiza i o tome polugodišnje izvještavanje Vlade Zeničko-dobojskog kantona, koordinacija između svih subjekata obuhvaćenim Akcionim planom, koordinacija sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, ostalim pravnim subjektima, organima i organizacijama, koje su dužne da postupaju u oblasti borbe protiv korupcije i pravosudnim

organima, te ostale aktivnosti koje će biti utvrđene Akcionim planom. Članovi Tima Vlade su lica koja su profesionalno zaposlena u različitim institucijama te je stoga neophodno da se odgovornosti i zadaci unutar samog Tima formalizuju. S tim u vezi neophodno je i razviti sve potrebne alate za praćenje provedbe antikorupcijskih aktivnosti kao i načine provjere tačnosti istih. Također, uzimajući u obzir da je veliki broj institucija od značaja za antikorupcijske aktivnosti, neophodno je da se i odredi osoba koja će interno unutar svake institucije koordinirati antikorupcijske aktivnosti, odnosno potrebno je da se imenuju koordinatori antikorupcijskih aktivnosti. Koordinatori antikorupcijskih aktivnosti trebaju da budu osobe koje su kroz svoj dosadašnji radni angažman u instituciji, pokazale posebne personalne i moralne kvalitete, koje dobro poznaju cjelokupno funkcionisanje institucije i uživaju visok stepen povjerenja rukovodilaca i ostalih uposlenika u instituciji. Samo zaposlenici sa takvim karakteristikama mogu kvalitetno koordinirati antikorupcijske aktivnosti. Obaveze koordinatora su da izvještava rukovodioca o antikorupcijskim obavezama institucije i prati izvršenje pojedinačnih zadataka na realizaciji operativnog plana na mjesečnoj osnovi, izrađuje komunikacijski materijal za upoznavanje institucije iz koje dolazi sa obavezama iz Akcionog plana i operativnog plana, uspostavlja i održava sektorsku i drugu saradnju sa drugim nivoima vlasti u situacijama podijeljene nadležnosti, vodi evidenciju o realizaciji operativnog plana, po zadatim indikatorima, te o napretku i izazovima izvještava rukovodioca na mjesečnoj osnovi.

Kako su Tim Vlade Zeničko-dobojskog kantona za borbu protiv korupcije i koordinatori antikorupcijskih aktivnosti primarni subjekti za implementaciju antikorupcijskih aktivnosti, neophodno je njihove kapacitete i kontinuirano jačati. S tim u vezi koordinatori antikorupcijskih aktivnosti i svi članovi Tima Vlade kontinuirano prolaze obuke o alatima za sprečavanje i borbu protiv korupcije. Kako su aktivnosti i nadležnosti Tima Vlade vrlo široke i kompleksne, neophodno je da Vlada osigura i finansijska sredstva koja trebaju da budu podrška Timu Vlade na provođenju svojih nadležnosti.

Vlada Zeničko-dobojskog kantona putem Tima Vlade treba da bude stalno i kontinuirano informisana o provedbi antikorupcijskih aktivnosti, kako bi eventualno mogla pravovremeno reagirati na nastale rizike koje mogu ometati provođenja antikorupcijskih obaveza. S tim u vezi je potrebno da se na sveobuhvatan i sistematičan način prikupljaju sve informacije o provedenim antikorupcijskim aktivnostima. Pored samog prikupljanja informacija, zadaća je Tima Vlade Zeničko-dobojskog kantona za borbu protiv korupcije, da sve provedene antikorupcijske aktivnosti analizira i procijeni njihovu vrijednost i utjecaj na pozitivne promjene. O svim preduzetim antikorupcijskim djelatnostima, neophodno je blagovremeno informisati cjelokupnu javnost putem komunikacijskih kanala. Antikorupcijska nastojanja, iako ostvaruju pozitivne rezultate, ukoliko nisu adekvatno iskomunicirana sa građanskim društvom, ne moraju nužno biti pozitivno prihvaćena. Iz tog razloga javnost treba da bude pravovremeno obavještena o svim nastojanjima.

Mišljenja i stavovi javnosti o provedenim antikorupcijskim nastojanjima i potrebama za njihovo unapređenje mogu biti itekako od koristi za institucije koje provode aktivnosti. Potrebno je unaprijediti dvosmjerne komunikacijske kanale sa javnosti. Uzimajući u obzir da se radi o prvom strateškom okviru za borbu protiv složenog fenomena kakva je korupcija, neophodno je osigurati da takav strateški okvir bude fleksibilan na izmjene, tj. da se eventualnim stanjem u kojem je uočeno da neke aktivnosti nisu adekvatno planirane, budu podložne izmjenama. O svakoj eventualnoj izmjeni u strateškom okviru Vlade Zeničko-dobojskog kantona, treba pravovremeno obavijestiti javnost i ostale aktere.

Kako bi se efikasno i kvalitetno sprovodile aktivnosti i mjere, potrebno je koristiti znanje i iskustva tijela sa viših nivoa vlasti, koji se duži niz godina bave sprečavanjem i suzbijanjem korupcije. Iskustva Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH i

Antikorupcionog tima Vlade Federacije BiH mogu itekako biti od koristi i za Vladu Zeničko-dobojskog kantona. Pored toga, značajno je i Iskustvo koje imaju ostale institucije koje se u svojim redovnim nadležnostima bore sa ovim društveno negativnim fenomenom, te je neophodno iste konsultirati.

Strateški programi:

1. Uspostaviti mehanizme za provođenje nadležnosti Tima Vlade Zeničko-dobojskog kantona za borbu protiv korupcije i imenovanje koordinatora antikorupcijskih aktivnosti;
2. Jačati kapacitete Tima Vlade Zeničko-dobojskog kantona za borbu protiv korupcije i koordinatora antikorupcijskih aktivnosti za provedbu svojih nadležnosti;
3. Kontinuirano i adekvatno izvještavanje zainteresiranih aktera i provedbi antikorupcijskih aktivnosti;
4. Uvesti praksu revidiranja antikorupcijskog strateškog okvira Vlade Zeničko-dobojskog kantona;
5. Unaprijediti saradnju sa svim Institucijama sa antikorupcijskim nadležnostima u BiH.

Broj: 02-04-16059-1/17
Datum: 25.11.2017. godine
Zenica

